

210511

Till statsråden Per Bolund, Lena
Hallengren och Amanda Lind

Blir det några pollenmätningar - tre miljoner pollenallergiker väntar på besked

När TV-meteorologerna började rapportera pollennivåerna i våras var kartan norr om Gävle svart. Här fanns inga mätvärden att rapportera. Bakgrunden är, vilket numer är väl känt, att när den som ansvarat för mätningarna gick i pension saknades både finansiering och någon som kunde ta över. Att systemet är så bräckligt att en enskild persons pensionsavgång leder till inställda pollenmätningar i mer än halva landet är orimligt.

Nu har regionerna agerat snabbt för en tillfällig lösning under 2021 för att mäta och analysera pollenhalterna i sina respektive län. Det är dock bara en tillfällig lösning.

Pollenmätningar behövs – för folkhälsan, klimatutvecklingen och miljöövervakningen

Vi, de fyra regionerna i norra Sverige och Astma- och Allergiförbundet, är överens – staten behöver ta ett långsiktigt ansvar för att mäta och analysera pollenhalterna. Trots att flera utredningar konstaterar att mätningarna är viktiga och att det nuvarande systemet är ohållbart har ingen sammanhållen nationell lösning presenterats.

Pollenmätningarna behövs för att personer med pollenallergi ska kunna planera sin medicinering och sin vardag. Det finns risk att kostnaderna för sjukskrivningar och läkemedel ökar, när personer med pollenallergi inte kan använda pollenprognoserna för att planera sin medicinering. Det finns också risk för att behovet av vård ökar. Det är naturligtvis särskilt problematiskt under en period när trycket på vården på många håll redan är oerhört högt.

Pollenmätningarna behövs också för att följa effekterna av klimatförändringarna. Forskning visar att klimatutvecklingen har en direkt inverkan på pollensäsongens längd, mängden pollen som produceras och nya arter som orsakar pollenallergi. Mätningarna behövs även för miljöövervakningen – inte minst när kombinationen höga pollenhalter och luftföroreningar har visat sig vara särskilt skadlig för de med astma och allergi.

Beslut om långsiktig finansiering, nationell samordning och kompetensöverföring brådskar

Systemet med pollenmätningarna är ett slitet lapptäcke. Det finns ingen långsiktig finansiering och ansvaret är splittrat. Mätningarna bygger på många ställen på lokala eldsjäljar som med små medel och osäker finansiering ser till att mätningarna kan fortsätta. I någon region har sjukhuset ansvaret, i ett annat sköts det av universitetet

och ibland delas ansvaret. På vissa ställen är det staten som betalar, på andra ställen regionerna, ibland tillsammans med några kommuner.

Även kompetensöverföringen brister. Det finns inga resurser för att lära upp efterträdare när nya pensionsavgångar väntar. Alla i den arbetsgrupp på laboratoriet i Göteborg som ansvarar för mätstationerna i Västra Götaland, Skåne, Blekinge och sedan ett par veckor tillbaka också Jämtland och Västerbotten närmar sig pensionsåldern. Ingen skolas in för att ta över. Hållbar finansiering av tjänster saknas. Det som hänt i norr, kan således nästa säsong inträffa på flera ställen i landet.

Det finns också betydande hål i pollenkartan redan idag – områden där inga mätningar görs. Det behövs fler pollenfällor, inte färre. Många befintliga fällor måste också bytas ut och ersättas av mätutrustning med modern teknik som möjliggör kontinuerlig mätning sju dagar i veckan så inte daglig tömning behövs. En ny teknik med automatfällor behöver dock, förutom att köpas in, också testas, utvärderas och anpassas till svenska förhållanden för att data ska få tillräcklig kvalitet. Utbildad personal som kan AI och tolka mätdata kommer behövas för att ta fram pollenprognoser. Det behöver regeringen ta höjd för i sin lösning för att säkra pollenmätningarna.

Nu behöver regeringen agera

Frågan har utretts på längden och tvären. Representanter för regeringen har det senaste halvåret i riksdagen, i media och i direkta kontakter med oss, uttryckt att de verkligen ser behovet av en mer långsiktig lösning och att frågan ses över i Regeringskansliet.

Det är dags att regeringen går från ord till handling och ger både uppdrag och nationell finansiering till en statlig myndighet för att driva och samordna ett rikstäckande nätverk runt pollenmätningarna. Vi vet vilken positiv förbättring det skulle innebära för våra invånare och för alla landets pollenallergiker.

Maritha Sedvallson, förbundsordförande och Kristina Ljungros, Generalsekreterare, Astma- och Allergiförbundet

Eva Hellstrand, Regionstyrelsens ordförande, Region Jämtland/Härjedalen

Kenneth Backgård, Regionstyrelsens ordförande, Region Norrbotten

Glenn Nordlund, Regionstyrelsens ordförande Region Västernorrland

Peter Olofsson, Regionstyrelsens ordförande Region Västerbotten